

ด่วนที่สุด

ที่ ยธ ๐๒๐๒๕/๖๗๖๐

กระทรวงยุติธรรม
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๘
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. ร่างพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. จำนวน ๑๒๐ ชุด
๓. คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย จำนวน ๑๒๐ ชุด
๔. แผ่น CD-R ข้อมูล จำนวน ๑ แผ่น

ด้วยกระทรวงยุติธรรมขอเสนอเรื่อง ร่างพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๒) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ที่กำกับการบริหารราชการกระทรวงยุติธรรม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

จากการดำเนินงานของกระทรวงยุติธรรม ตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ เป็นต้นมาพบว่าสถานการณ์ปัญหาหนี้ในระบบมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นทั้งรูปแบบพฤติการณ์การปล่อยเงินกู้ที่เอารัดเอาเปรียบฝ่าฝืนต่อกฎหมาย มีการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ในการนี้กระทรวงยุติธรรม ได้จัดเสวนาวิชาการโดยเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมพิจารณาสรุปแนวทางการแก้ไข จากนั้นกระทรวงยุติธรรม จึงได้มีหนังสือที่ ยธ ๐๒๐๒๕/๐๐๒๐๖ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๖ กราบเรียนนายกรัฐมนตรี เพื่อโปรดพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้รองนายกรัฐมนตรี (ร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง) ได้มีบันทึกสั่งการ ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๖ เห็นชอบตามที่เสนอ โดยมีข้อสั่งการในนโยบายระยะยาว ให้กระทรวงยุติธรรม ทำการศึกษาและพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน นอกจากนี้กระทรวงยุติธรรม ได้ร่วมกับคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการศึกษาวิจัยโครงการศึกษาวิจัยพัฒนานโยบายการยุติธรรมเพื่อแก้ปัญหาหนี้ในระบบ โดยมีข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหนี้ในระบบด้วย

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน บทบัญญัติไม่เหมาะสม และสอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป

/เพื่อให้มีการ...

เพื่อให้มีการควบคุมการกู้ยืมเงินได้อย่างเหมาะสม เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคมและสร้างกระบวนการในการป้องกันและการแก้ไขปัญหา

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วน

๔. สารสำคัญ ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. มีสาระสำคัญ ดังนี้

๔.๑ หลักการและเหตุผลในการปรับปรุงกฎหมายฉบับนี้ เนื่องจากพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน และมีบทบัญญัติที่ไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้มีการหาประโยชน์จากการให้กู้ยืมเงินด้วยวิธีการต่าง ๆ และเรียกเอาประโยชน์อย่างอื่นนอกจากดอกเบี้ย อันเป็นการไม่เป็นธรรมต่อลูกหนี้ ประกอบกับไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าว สมควรปรับปรุงกฎหมาย เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม และสร้างกระบวนการในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

๔.๒ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๔๗๕ และตราพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ขึ้นใหม่ทั้งฉบับ

๔.๓ กำหนดนิยามของคำว่า “เจ้าหน้าที่รัฐ” “คณะกรรมการ” และ “รัฐมนตรี” (มาตรา ๔)

๔.๔ พระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์บังคับใช้กับหนี้ในระบบสถาบันการเงิน ดังนั้นจึงกำหนดลักษณะหนี้ในระบบสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการสินเชื่อที่ได้รับอนุญาตจากรัฐที่ไม่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราไว้ให้ชัดเจน (มาตรา ๕)

๔.๕ กำหนดลักษณะความผิดของการกู้ยืมเงิน หรือการกระทำใดๆ อันมีลักษณะเป็นการกู้ยืมเงิน ดังนี้ (๑) เรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ (๒) กำหนดข้อความอันไม่จริงในเรื่องจำนวนเงินกู้หรืออื่นๆ ไว้ในหนังสือสัญญา หรือตราสารที่เปลี่ยนมือได้ เพื่อปิดบังการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราดังที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย และ (๓) กำหนดจะเอา หรือรับเอา ซึ่งประโยชน์อย่างอื่นนอกจากดอกเบี้ยไม่ว่าจะเป็นเงิน หรือสิ่งของ หรือโดยวิธีเพิกถอนหนี้ หรือโดยวิธีการใดๆ จนเห็นได้ชัดว่าประโยชน์ที่ได้รับนั้นมากเกินส่วนอันสมควรตามเงื่อนไขแห่งการกู้ยืม และปรับอัตราโทษให้สูงขึ้นจากเดิมกำหนดให้จำคุกไม่เกินหนึ่งปี ปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ เป็นโทษจำคุกไม่เกินสามปี ปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๖)

๔.๖ กำหนดบทลงโทษในลักษณะฉ้อโกง ถ้ากระทำการที่มีลักษณะเป็นการสมคบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยปกปิดวิธีดำเนินการ เพื่อให้ครอบคลุมการปล่อยเงินกู้ที่มีลักษณะเป็นขบวนการมีนายทุนเงินกู้อยู่เบื้องหลังในรูปแบบของนายทุนให้กู้รายวันเรียกเก็บดอกเบี้ยในอัตราที่สูง หรือการดำเนินการที่แอบแฝงหรืออำพรางในธุรกิจซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งดอกเบี้ยเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด เช่น การให้กู้เงินด่วนตามเสาไฟฟ้า การให้กู้ยืมเงินโดยใช้วิธีให้เช่าซื้อทองคำ เครื่องใช้ไฟฟ้าหรือสิ่งของอื่นๆ หรือการกระทำที่มีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ให้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๗)

๔.๗ กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือเป็นผู้กระทำความผิดเสียเอง อาจทำให้การแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัตินี้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ จึงกำหนดโทษให้หนักขึ้นอีกกึ่งหนึ่ง (มาตรา ๘)

/๔.๘ กำหนดให้...

๔.๘ กำหนดให้ผู้ใดได้มาซึ่งสิทธิเรียกร้องจากผู้อื่นโดยรู้ว่าเป็นสิทธิที่ได้มาจากการกระทำ ความผิดตามมาตรา ๖ และถือเอาประโยชน์แห่งสิทธิหรือใช้สิทธินั้น ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ (มาตรา ๙)

๔.๙ กำหนดให้ศาลอาจนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยตาม มาตรา ๓๙ (๓) และ (๕) แห่ง ประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา ๑๐)

๔.๑๐ กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นรองประธาน กรรมการคนหนึ่ง ปลัดกระทรวงการคลังเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านกฎหมาย ด้านสังคม ด้านการเงินการธนาคาร หรือด้านการคุ้มครอง ผู้บริโภคจำนวนไม่เกินห้าคนเป็นกรรมการ

ให้ปลัดกระทรวงยุติธรรมมอบหมายให้รองปลัดกระทรวงยุติธรรมคนหนึ่งคนใดเป็น กรรมการและเลขานุการ และมอบหมายให้ข้าราชการของกระทรวงยุติธรรมสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ (มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๓)

๔.๑๑ กำหนดคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (มาตรา ๑๒)

๔.๑๒ กำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และอาจ ได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้ (มาตรา ๑๓)

๔.๑๓ กำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง (มาตรา ๑๔)

๔.๑๔ กำหนดให้กรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการ ประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดที่เหลืออยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนกรรมการซึ่งพ้นจาก ตำแหน่งก่อนวาระ เว้นแต่วาระของกรรมการจะเหลือน้อยกว่าเก้าสิบวัน และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรง ตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้น นั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว (มาตรา ๑๕)

๔.๑๕ กำหนดองค์ประชุมของคณะกรรมการ (มาตรา ๑๖)

๔.๑๖ กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือ ปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้ (มาตรา ๑๘)

๔.๑๗ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน รวมทั้งให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๑๙)

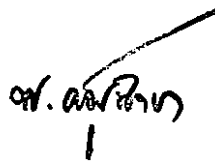
๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงยุติธรรมจึงขอ นำเรื่อง ร่างพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ.
เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(ไพบุลย์ คัมฉายา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

ศูนย์ช่วยเหลือลูกหนี้ฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๗๕ ๓๓๔๔

โทรสาร ๐ ๒๕๗๕ ๓๓๕๕